

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 20. huhtikuuta 2021
(OR. en)

7407/1/21
REV 1

AGRI 160
AGRILEG 61

SAATE

Kom:n asiak. nro: COM(2021) 141 final/2

Asia: KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE,
NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE
JA ALUEIDEN KOMITEALLE LUONNONMUKAISEN TUOTANNON
KEHITTÄMISTÄ KOSKEVASTA TOIMINTASUUNNITELMASTA

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2021) 141 final/2.

Liite: COM(2021) 141 final/2

Bryssel 19.4.2021
COM(2021) 141 final/2

CORRIGENDUM

This document corrects document COM(2021)141 final of 25.03.2021

Concerns all language versions.

It concerns linguistic errors and wrong references in the footnotes.

The text shall read as follows:

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

**LUONNONMUKAISEN TUOTANNON KEHITTÄMISTÄ KOSKEVASTA
TOIMINTASUUNNITELMASTA**

{SWD(2021) 65 final}

JOHDANTO JA TAUSTA

Euroopan vihreän kehityksen ohjelma on komission poliittisen ohjelman keskiössä. Sen päätavoitteena on saada aikaan vuoteen 2050 mennessä kestävä kehityksen mukainen, ilmastoneutraali Eurooppa ja edesauttaa investointeja ja kasvua¹.

Vihreän kehityksen ohjelmassa painotetaan, että on ensisijaisen tärkeää hallinnoida siirtymää kestävämpään elintarvikejärjestelmään. Erityisen tärkeää on tukea viljelijöiden pyrkimyksiä torjua ilmastonmuutosta ja suojella ympäristöä ja biodiversiteettiä. Viljelijöillä on keskeinen rooli näiden tavoitteiden saavuttamisessa. He kohtaavat ensimmäisten joukossa ilmastonmuutoksen ja biodiversiteetin köyhtymisen seuraukset. Toisaalta kestävämmät maatalouskäytännöt ovat edelleen merkittävä biodiversiteetin köyhtymistä edistävä tekijä. Luonnonmukaista maataloutta harjoittavat viljelijät, jäljempänä 'luomuviljelijät', ovat tulevaisuuden kestävä maatalouden edelläkävijöitä. He muuttavat maataloutta ympäristöä säästävämmäksi, luovat innovatiivisia ympäristöä säästäviä tuotantotekniikoita ja edistävät kiertotaloutta ja eläinten hyvinvointia. Luomutunnuksella ilmaistaan viljelijöiden sitoutuminen näihin korkeisiin tuotantovaatimuksiin, ja tunnuksen ansiosta kuluttajat voivat luottaa siihen, että tuote on valmistettu noudattaen tarkkoja kestävyttä koskevia sääntöjä. Mikä tärkeintä luonnonmukainen viljely tuo pelloillemme enemmän luontoa ja auttaa viljelijöitä selviämään taloudellisista muutoksista ja niistä muutoksista, joita he kohtaavat luonnon ja ilmaston muuttuessa entistä arvaamattomammaksi.

Siksi vuoteen 2030 ulottuvassa biodiversiteettistrategiassa² ja Pellolta pöytään -strategiassa³ – sekä tulevassa ilman, veden ja maaperän suojelemiseen tähtäävässä saasteettomuustoimintasuunnitelmassa – esitetään konkreettisia toimenpiteitä, jotka kattavat koko ketjun elintarvikkeiden tuotannosta kulutukseen. Näihin toimienpiteisiin sisältyy myös elintarvikejärjestelmien kestäväan kehitykseen tähtäävä kansainvälinen yhteistyö. Strategioilla pyritään sovittamaan yhteen elintarviketuotanto ja ympäristönsuojelu sekä vauhdittamaan investointeja ja kestäväan tuotantoa, mitä komissio pyrkii edistämään kestäväan kehityksen tavoitteiden puitteissa. Lisäksi Pellolta pöytään -strategiassa julkistettiin EU:n tämän vuoden hiiltä sitovan viljelyn aloite, jossa pyritään ilmastopimuksen mukaisesti palkitsemaan viljelijöitä, jotka ovat todennetusti

AVAINLUVUT:

Luonnonmukaisen maataloustuotannon pinta-ala on kasvanut kymmenen viime vuoden aikana lähes 66 prosenttia eli 8,3 miljoonasta hehtaarista 13,8 miljoonaan hehtaariin vuosina 2009–2019. Tällä hetkellä luonnonmukaisessa tuotannossa on 8,5 prosenttia EU:n ”käytössä olevan maatalousmaan” kokonaismäärästä. Viljelyalan kasvun myötä tuotteiden vähittäismyynti on kasvanut merkittävästi. Vähittäismyyntin arvo on kymmenen viime vuoden aikana kaksikertaistunut noin 18 miljardista eurosta (2010) yli 41 miljardiin euroon (2019).

¹ Lainsäädäntöehdotus COM/2018/392 final - 2018/0216 (COD); myös tuleva yhteinen maatalouspolitiikka (YMP) korostaa luonnonmukaisen maataloustuotannon hyödyllistä roolia ja tarjoaa sille tukea erilaisten mekanismien kautta.

² COM(2020) 380 final.

³ COM(2020) 381 final.

toteuttaneet ekosysteemin ennallistamistoimia, päästövähennyksiä ja hiilidioksidin sitomispalveluja.

Toisaalta covid-19-pandemia on aiheuttanut EU:lle odottamattomia haasteita. Pandemialla on kauaskantoisia vaikutuksia talouteen, ihmisten terveyteen ja elintarvikejärjestelmiin. EU on vastannut tilanteeseen elpymissuunnitelmalla, jota tuetaan Next Generation EU -tukivälineen ja uuden monivuotisen rahoituskehiksen avulla. Next Generation EU -välineen varoja voitaisiin käyttää tukemaan investointeja luonnonmukaiseen tuotantoon edellyttäen, että ne ovat asiaankuuluvien edellytysten ja tavoitteiden mukaisia. Euroopan elpyminen covid-19-kriisistä tarjoaa varhaisen mahdollisuuden Euroopan vihreän kehityksen ohjelman toteuttamiseen, sillä se tarjoaa laajan pohjan kestäväälle tuotannolle ja kestäville kulutustottumuksille esimerkiksi maatalouden ja vesiviljelyn alalla.

Luonnonmukainen viljely parantaa maaseudun tuloja ja on siten keskeisen tärkeää Euroopan elpymiselle, jonka tulisi tapahtua ympäristöä säästävästi ja digitaalisesti. Luonnonmukaisen viljelyn toimitusketjut ovat yleisesti lyhyemmät, ja luonnonmukainen viljely tarjoaa pienviljelijöille lukuisia mahdollisuuksia, joita parannetaan edelleen luonnonmukaisesta tuotannosta annetun asetuksen (EU) 2018/848⁴ uusilla säännöksillä. Asetuksen tavoitteena on modernisoida alaa, yhdenmukaistaa sen säännöt ja muodostaa vakaa sääntelyjärjestelmä.

Luonnonmukaisen tuotannon ja kulutuksen keskeisestä roolista vallitsee laaja yksimielisyys. Pellolta pöytään -strategiassa ja biodiversiteettistrategiassa komissio on määrittänyt tavoitteeksi, että vuoteen 2030 mennessä vähintään 25 prosenttia EU:n maatalousmaasta käytetään luonnonmukaiseen viljelyyn ja luonnonmukaista vesiviljelyä lisätään merkittävästi. Euroopan parlamentti korosti Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta 15. tammikuuta 2020 antamassaan päätöslauselmassa, että maatalousala voi tukea EU:n päästövähennyksiä hyödyntämällä kestäviä käytäntöjä, kuten luonnonmukaista viljelyä.⁵ Neuvosto korosti 19. lokakuuta 2020 Pellolta pöytään -strategiasta antamassaan päätelmässä⁶ luonnonmukaisesti viljeltyjen tuotteiden roolia kestävässä elintarvikejärjestelmässä. Eri puolilla EU:ta edistetään kestävästä viljelyä ja elintarviketuotantoa, ja yleinen tietoisuus EU:n luomutunnuksesta on kasvanut merkittävästi, kuten erityiseurobarometrin 504 tulokset osoittavat⁷.

Tämän vuoksi komissio esittää tätä luonnonmukaisen viljelyn toimintasuunnitelmaa. Se perustuu kaudelle 2014–2020 laadittuun toimintasuunnitelmaan, jossa käsiteltiin jo eräitä EU:n luonnonmukaista tuotantoa koskevan politiikan arvioinnissa todettuja ongelmia. Kyseisen arvioinnin seurauksena hyväksyttiin luonnonmukaista tuotantoa koskeva asetukset (EU) 2018/848. Kaikki kauden 2014–2020 toimintasuunnitelmassa esitetyt 18

---

⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2018/848, annettu 30 päivänä toukokuuta 2018, luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 834/2007 kumoamisesta.

⁵ Euroopan parlamentin 15. tammikuuta 2020 antama päätöslauselma Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0005_FI.html.

⁶ Neuvoston päätelmät Pellolta pöytään -strategiasta: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12099-2020-INIT/fi/pdf>.

⁷ Tässä erityiseurobarometrissa 56 prosenttia vastanneista ilmoitti tuntevansa luomutunnuksen.

toimenpidettä on kokonaan toteutettu. Merkittäviä muita kuin sääntelyyn perustuvia saavutuksia ovat sähköisen tarkastustodistuksen (E-CoI) käyttöönotto Traces-järjestelmässä, mikä on parantanut luonnonmukaisten tuotteiden jäljitettävyyttä ja siten niiden vaatimustenmukaisuutta sekä lisännyt tietoa luonnonmukaisesti viljeltyjen tuotteiden tuonnista EU:hun, erityisrahoitus luonnonmukaisesti viljeltyjen tuotteiden tutkimukseen ja innovointiin EU:n tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman kautta sekä luonnonmukaisesti viljeltyjen tuotteiden sisällyttäminen ympäristöä säästäviin julkisiin hankintoihin.

Uudessa toimintasuunnitelmassa (2021–2027) on lisäksi otettu huomioon syysmarraskuussa 2020 järjestetyn julkisen kuulemisen tulos, joka vahvistaa, että toimintasuunnitelmalle ja siinä esitetyille toimille on vahva sidosryhmien ja suuren yleisön tuki.

Nykyisten ennusteiden mukaan luonnonmukainen tuotanto lisääntyy merkittävästi kuluvan vuosikymmenen aikana. Jatkamalla toimintaa nykyisellä tavalla luonnonmukaisen viljelyalan osuus kasvaisi vuoteen 2030 mennessä eräiden lähteiden mukaan 15–18 prosenttiin⁸. Tavoitteen asettaminen 25 prosenttiin on osoitus tavoitetason merkittävästä nostamisesta. Tämän toimintasuunnitelman tarkoituksena on kannustaa lisäämään merkittävästi luonnonmukaisen viljelyn osuutta EU:ssa tukemalla viljelijöiden siirtymää luonnonmukaiseen tuotantoon sekä parantaa luonnonmukaisesti viljeltyjen elintarvikkeiden saatavuutta. Tällä tavoin pyritään kiihdyttämään alan nykyistä kehitystä, jotta saavutetaan 25 prosentin tavoite vuoteen 2030 mennessä.

TÄRKEIMMÄT

Luonnonmukaisesti viljellyn maan biodiversiteetti on 30 prosenttia suurempi kuin perinteisesti viljellyn maan. Luonnonmukainen viljely hyödyttää esimerkiksi pölyttäviä hyönteisiä. Luomuviljelijät eivät saa käyttää synteettisiä lannoitteita, ja heillä on käytössään vain rajoitettu valikoima kemiallisia torjunta-aineita. Lisäksi muuntogeenisten organismien ja ionisoivan säteilyn käyttö on kielletty, ja antibioottien käyttöä rajoitetaan merkittävästi.

HYÖDYT:

Eurooppalaisten saatavilla on turvallista ja huippulaatuista ruokaa. Elintarvikkeiden osuus kotitalouksien menoista on kuitenkin vuosikymmenten ajan laskenut, ja ruuan hintojen laskun vuoksi viljelijöiden tulot junnaavat paikallaan. Luonnonmukainen viljely on perinteistä viljelyä kalliimpaa, sillä luomuviljelijät työskentelevät laajaperäisemmin ja käyttävät luonnonmukaisia prosesseja ja aineita synteettisten sijaan. Myös sadot ovat pienemmät. Luomuviljelijöiden tulot ovat kuitenkin usein perinteisiä

viljelijöitä paremmat, sillä luonnonmukaisesti viljeltyjen tuotteiden myyntihinnat ovat korkeampia kuin perinteisesti viljeltyjen tuotteiden, ja kuluttajat arvostavat luonnonmukaisen viljelyn myönteisiä ympäristövaikutuksia.

Sisällyttämällä luonnonmukaisesti viljeltyjä tuotteita koulu- ja työpaikkaruokaloiden tarjontaan julkisten hankintojen kautta, hotelli- ja ravintola-alalle kannustimilla ja paremmalla näkyvyydellä, valintamyymälöihin myynninedistämiskampanjoiden avulla sekä kotitalouksien päivittäiseen ruuanlaittoon luonnonmukaisesti tuotetut elintarvikkeet

⁸ Eurostat ja IHS Markit.

saatetaan yhä useampien eurooppalaisten saataville. On myös varmistettava luonnonmukaisten elintarvikkeiden saatavuus ja kohtuuhintaisuus pienituloisia kotitalouksia ajatellen. Toimintasuunnitelman tavoitteena on tukea viljelijöitä myös luonnonmukaiseen tuotantoon siirtymisessä edistämällä koulutusta, tukemalla luonnonmukaisesti viljeltyjen tuotteiden markkinoita ja määrittämällä tarvittavia kannustimia.

Luonnonmukainen viljely tulisi ottaa alan esikuvaksi. Se ei ole ainoa kestävä maatalousjärjestelmä, mutta ennen kuin hiiltä sitova viljely saadaan kunnolla käyntiin, se on toistaiseksi ainoa kattavalla sertifiointimenetelmällä varustettu järjestelmä. Siksi sen pitäisi toimia esimerkkinä kehityksessä kohti kestävämpiä maatalouskäytäntöjä, parempaa uusiutuvien luonnonvarojen hyödyntämistä, tiukempia eläinten hyvinvointia koskevia vaatimuksia ja viljelijöiden korkeampaa tulotasoa. Luonnonmukaisen viljelyn avulla voidaan myös eri tavoin parantaa sosiaalista kestävyyttä ja tukea rannikkoalueiden ja maaseutualueita koskevan tulevan pitkän aikavälin vision mukaisesti, maaseutualueiden kehitystä. Luonnonmukainen viljely voi tarjota nuorille viljelijöille uusia mahdollisuuksia ja auttaa edistämään naisten ja miesten yhtäläisiä mahdollisuuksia ja yhtäläisiä tuloja alalla⁹. Tutkimusten¹⁰ mukaan luonnonmukainen viljely tarjoaa naispuolisille maatilayrittäjille helpomman pääsyn alalle kuin perinteinen sektori. Luonnonmukaista viljelyä on käytettävä inspiraationa ja esimerkkinä perinteisessä viljelyssä.

Joulukuussa 2020 komissio julkaisi tulevia YMP:n strategiasuunnitelmia koskevat suositukset¹¹ jäsenvaltioille. Nämä suositukset koskevat Euroopan maatalouden ja maaseutualueiden taloudellisia, ympäristöön liittyviä ja sosiaalisia haasteita, ja niissä keskitytään Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteisiin, esimerkiksi tavoitteeseen käyttää 25 prosenttia maatalousmaasta luonnonmukaiseen viljelyyn vuoteen 2030 mennessä. Jäsenvaltioita kehoitetaan asettamaan YMP:n strategiasuunnitelmiinsa kansalliset arvot näille vihreän kehityksen ohjelman tavoitteille. Jäsenvaltioiden tulisi keskittyä lisäämään luonnonmukaista viljelyalaa Euroopan keskiarvojen ja kehityssuuntien pohjalta määrittämällä tavoitteelliset prosenttiosuudet ja tukemalla myönteistä kehitystä. Kansallisten YMP:n strategiasuunnitelmien laatimisen yhteydessä jäsenvaltioita pyydetään esittelemään keinoja vastata edellä mainittuihin suosituksiin.

Koska jäsenvaltioiden välillä on merkittäviä eroja luonnonmukaisen tuotannon laajuudessa ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden kulutuksessa – luonnonmukaiseen viljelyyn käytettävän maatalousmaan osuus vaihtelee 0,5 prosentista yli 25 prosenttiin – on tärkeää, että jäsenvaltiot kehittävät mahdollisimman pian omat luonnonmukaista viljelyä koskevat **kansalliset strategiansa, jotka perustuvat kattavaan analyysiin luonnonmukaisesta tuotannosta ja joihin sisältyy**

---

⁹ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/LFST_R_ERGAU_custom_443889
ja https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/ILC_DII7_custom_416294.

¹⁰ Naisille myönnetyn yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) mukaisen rahoituksen rooli maataloudessa: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/536466/IPOL_STU\(2015\)536466_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/536466/IPOL_STU(2015)536466_EN.pdf).

¹¹ COM(2020) 846 final.

asianmukaiset toimet, kannustimet, selkeät määräajat ja kansalliset tavoitteet. Kaikkien jäsenvaltioiden tulee osoittaa, miten ne aikovat edistää EU:n laajuisen tavoitteen saavuttamista määrittelemällä, miten suuri osuus niiden maatalousmaasta käytetään luonnonmukaiseen viljelyyn vuoteen 2030 mennessä, ottaen huomioon erilaiset lähtökohtansa. Taatakseen luonnonmukaisen viljelyn kansallisten toimintasuunnitelmien onnistumisen jäsenvaltioiden tulisi kehittää niiden toteuttamiseksi riittävä kapasiteetti. Komissio seuraa jäsenvaltioiden edistymistä kohti niiden kansallisia tavoitteita, mikä tarjoaa komissiolle ja jäsenvaltioille tilaisuuden keskustella ehdotetuista toimenpiteistä sekä komissiolle tilaisuuden antaa ohjeistusta tarvittavista ja aiheellisista mukautuksista.

Luonnonmukaista **vesiviljelyä** edistetään EU:n vesiviljelyalan kestäväää kehittämistä koskevilla uusilla strategisilla suuntaviivoilla, jotka komission on tarkoitus hyväksyä keväällä 2021. Lisäksi komissio kannustaa EU:n jäsenvaltioita sisällyttämään luonnonmukaisen vesiviljelyn lisäämisen vesiviljelyn tarkistettujen monivuotisten kansallisten strategiasuunnitelmien tavoitteisiin. Merialueisiin keskittyvän, Euroopan meri- ja kalatalousrahaston (EMKR) ohjelmaa ohjaavan komission yksiköiden valmisteluasiakirjan¹² mukaan EMKR:ää (tulevaa Euroopan meri- kalatalous- ja vesiviljelyrahastoa, EMKVR) tulisi käyttää kestävien vesiviljelykäytäntöjen, kuten luonnonmukaisen tuotannon, edistämiseen.

Toimintasuunnitelma on jaettu kolmeen toimintalinjaan, jotka vastaavat elintarvikeketjun rakennetta (tuotanto, jalostus sekä vähittäismyynti ja kuluttajat). Luonnonmukaisen tuotannon myönteisen kehityksen tukemiseksi ja luonnonmukaisen tuotannon toimijoiden tasapainoisen ja kannattavan markkinatilanteen ylläpitämiseksi on tärkeää lisätä luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden kokonaiskysyntää. Luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden kasvava kulutus on välttämätöntä, jotta voidaan kannustaa viljelijöitä siirtymään luonnonmukaiseen tuotantoon (Toimintalinja 1). Myös tuotannon lisäkannustimia tarvitaan, jotta saavutetaan tavoite luonnonmukaiseen tuotantoon käytettävän maatalousmaan osuuden kasvattamisesta 25 prosenttiin ja luonnonmukaisen vesiviljelyn merkittävästä lisäämisestä vuoteen 2030 mennessä (Toimintalinja 2). Luonnonmukaisen tuotannon panostusta kestäväään kehitykseen ja ympäristöhaasteiden ratkaisemiseen on myös tehostettava edelleen (Toimintalinja 3). Sen lisäksi, että jatketaan nykyisiä onnistuneita toimenpiteitä, tässä toimintasuunnitelmassa esitetään joukko uusia toimia ja otetaan käyttöön eri rahoituslähteitä.

Komissio pyrkii lisäämään **tutkimusta ja innovointia** ja osoittaa vähintään 30 prosenttia maatalouden, metsätalouden ja maaseutualueiden tutkimus- ja innovointitoimien määrärahoista¹³ luonnonmukaista tuotantoa erityisesti koskeviin tai kyseisen alan kannalta keskeisiin aiheisiin. Tutkimusaiheita ovat muun muassa viljelijöiden ja kuluttajien käyttäytymisen muuttaminen, satomäärien kasvattaminen, geneettinen monimuotoisuus ja vaihtoehdot kiistanalaisille tuotteille. Tässä yhteydessä komissio lujittaa luonnonmukaisesti tuotettujen elintarvikkeiden kansallisten tutkimus- ja innovointiohjelmien koordinoitua ja tarjoaa maaperän terveyteen ja elintarvikkeisiin

¹² Komission yksiköiden valmisteluasiakirja ”Regional Sea Basin Analyses – Regional challenges in achieving the objectives of the Common Fisheries Policy – A Sea Basin perspective to guide EMFF Programming” (SWD(2020) 206 final).

¹³ Tarkemmin sanottuna 30 prosenttia seuraavista Horisontti Eurooppa -puiteohjelman klusterin 6 toiminta-alaan 3 ”maatalous, metsätalous ja maatalousalueet” liittyvistä ehdotuspyynnöistä.

liittyviä uusia mahdollisuuksia ehdotetun Horisontti Eurooppa -ohjelman kautta sekä kumppanuuksilla, joita toteutetaan erityisesti agroekologian ja elintarvikejärjestelmien alalla. Tutkimuksen ja innovoinnin tuloksista tiedottamista tuetaan eurooppalaisen innovaatiokumppanuus EIP-AGRI:n sekä maatalouden tieto- ja innovointijärjestelmän (AKIS) kautta tarkoituksena edistää luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden asemaa kaikissa jäsenvaltioissa.

Kaikkien EU:n toimielinten, jäsenvaltioiden ja sidosryhmien tulee osallistua täysipainoisesti tarvittavien toimenpiteiden kehittämiseen, jotta saavutetaan toimintasuunnitelman ensisijainen tavoite kestävän perustan luomisesta alan tulevaisuudelle.

TOIMINTALINJA 1. LUONNONMUKAISESTI TUOTETTUA ELINTARVIKKEITA JA TUOTTEITA KAIKILLE: KYSYNNÄN KASVATTAMINEN JA KULUTTAJIEN LUOTTAMUKSEN VARMISTAMINEN

AVAINLUVUT

Eurooppalaiset käyttävät henkeä kohti keskimäärin 84 euroa vuodessa luonnonmukaisesti tuotettuihin tuotteisiin¹⁴, mutta luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden vuosittainen kulutus henkeä kohti vaihtelee huomattavasti jäsenvaltioiden välillä (1 eurosta 344 euroon). Ostovoiman erojen lisäksi tämä johtuu siitä, että markkinat ovat eräillä alueilla vielä heikot, monilta alueilta puuttuu kunnollinen toimitusketju, eivätkä kuluttajat tunne luomutunnusta ja luonnonmukaisen tuotannon hyötyjä riittävästi. Vaikka luonnonmukainen vesiviljely on suhteellisen uusi ala, sillä on merkittävä kasvupotentiaali.

Luonnonmukaisen viljelyalan toivottu kasvu ei toteudu ilman luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden kysynnän kasvua. Tämä toimintasuunnitelma on laaja-alainen, mutta siinä painotetaan ennen kaikkea ns. vetovaikutusta, ja sillä pyritään lisäämään luonnonmukaisesti tuotettujen elintarvikkeiden kulutusta koko EU:ssa. Eurooppalaiset arvostavat entistä enemmän elintarvikkeita, jotka tuottavat laajempia hyötyjä yhteiskunnalle, kuten luonnonmukaisesti tuotettuja tuotteita, maantieteellisen merkinnän saaneita tuotteita ja paikallisia elintarviketuotantjärjestelmiä, joiden hiilijalanjälki on pienempi, ja innovatiivisia vähäpäästöisiä elintarvikeratkaisuja¹⁵.

Tällä toimintalinjalla esitetyt toimenpiteet keskittyvät luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden kysynnän kasvattamiseen lisäämällä tietoisuutta luonnonmukaisen tuotannon hyödyistä ja kuluttajien luottamusta luomutunnukseen. Myös jäsenvaltiot voivat tukea luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden kulutuksen kasvua. Niillä on käytössään erilaisia kansallisia työkaluja. Jäsenvaltiot voivat esimerkiksi alentaa luonnonmukaisesti tuotettujen hedelmien ja vihannesten alv-kantaa. Luonnonmukaisesti tuotettujen elintarvikkeiden kulutuksen edistäminen kannustaa viljelijöitä siirtymään luonnonmukaiseen tuotantoon, mikä puolestaan lisää ja monipuolistaa luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden tarjontaa ja auttaa vastaamaan lisääntyneeseen kysyntään.

¹⁴ FiBL – the World of organic agriculture 2020.

¹⁵ Komission pohdinta-asiakirja ”Kohti kestävä Eurooppaa vuoteen 2030 mennessä”.

1.1. Luonnonmukaisen viljelyn ja EU:n luomutunnuksen tunnettuuden edistäminen

EU:n luomutunnus on eurooppalaisista laatutunnuksista tunnetuin, mutta sen tunnettuutta voitaisiin vieläkin parantaa. Lokakuussa 2020 julkaistun asiaa koskevan viimeisimmän Eurobarometrin¹⁶ mukaan 56 prosenttia EU-maissa asuvista kuluttajista tunnistaa EU:n luomutunnuksen. Tämä on huomattavasti enemmän kuin aikaisempina vuosina. Jäsenvaltioiden välillä on kuitenkin merkittäviä eroja: luomutunnuksen tunnettuus vaihtelee 30 prosentista 74 prosenttiin.

EU:n maataloustuotteiden menekinedistämispolitiikan yhteydessä komissio jo edistää luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden menekkiä aktiivisesti ja jatkaa tätä myös tulevaisuudessa. Vuoden 2021 maatalouden menekinedistämisbudjetista luonnonmukaisesti tuotetuille tuotteille varattu osuus on 27 prosenttia eli 49 miljoonaa euroa.

Toimi 1: Tiedottamisen ja viestinnän osalta komissio toimii seuraavasti:

- vuodesta 2021 alkaen komissio antaa luonnonmukaisesti tuotetuille tuotteille suuremman painoarvon YMP:hen liittyviä tiedotustoimia koskevien vuosittaisten ehdotuspyyntöjen teemoissa;
- vuodesta 2022 alkaen komissio kerää jatkuvasti tietoja luonnonmukaisen viljelyn ympäristöön liittyvistä, taloudellisista ja sosiaalisista hyödyistä ja tiedottaa niistä suurelle yleisölle, viljelijät mukaan lukien, tehostamalla sosiaalisen median käyttöä;
- vuodesta 2022 alkaen komissio mittaa kuluttajien tietoisuutta EU:n luomutunnuksesta ja seuraa edistymistä vuoden 2020 Eurobarometriin verrattuna. Komissio jatkaa Eurobarometri-kyselyjen toteuttamista, sillä ne ovat arvokas työkalu luomutunnuksen edistämiseen liittyvien komission toimien tehokkuuden mittaamisessa;
- komissio selvittää yhteistyössä Euroopan parlamentin ja muiden elinten, esim. Euroopan talous- ja sosiaalikomitean, alueiden komitean ja jäsenvaltioissa toimivien komission edustustojen, kanssa tärkeimpiä tapahtumia¹⁷, joiden yhteydessä voidaan tiedottaa luonnonmukaisesti tuotetuista tuotteista, erityisesti niissä jäsenvaltioissa, joissa kysyntä on alle EU:n keskitason.

Toimi 2: Menekinedistämisen osalta komissio turvaa jatkossakin EU:n menekinedistämispolitiikalle riittävät määrärahat, jotta lisätään luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden kulutusta Pellolta pöytään -strategian tavoitteiden, politiikan ja toimien sekä EU:n syöväntorjuntasuunnitelman mukaisesti. Vuodesta 2021 alkaen komissio

¹⁶ Erityiseurobarometri 504.

¹⁷ Niiden lisäksi, joissa komission yksiköt ovat jo edustettuina.

- kohdentaa maataloustuotteiden menekinedistämispolitiikan vuosittaisten työohjelmien puitteissa suuremmat määrärahat toimille, joilla pyritään lisäämään kuluttajien tietoisuutta luonnonmukaisesti tuotetuista tuotteista ja niiden kysyntää;
- tehostaa EU:n luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden menekinedistämistä kohteena olevilla kolmansien maiden kasvumarkkinoilla esimerkiksi osallistumalla messutapahtumiin yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa;
- lisää tietoisuutta EU:n luonnonmukaisille tuottajille tarjoutuvista vientimahdollisuuksista, jotta voidaan hyödyntää vapaakauppasopimusten ja vastaavuussopimusten verkostoa; ja
- parantaa alan näkyvyyttä tunnustuksilla, joilla huomioidaan luonnonmukaisen elintarvikeketjun parhaat toimijat EU:ssa.

1.2. Luomuruokaloiden ja ympäristöä säästävien julkisten hankintojen käytön edistäminen

Kaupungeilla ja alueilla on yhä merkittävämpi rooli luonnonmukaisen tuotannon edistämisessä. Kehittämällä luomuruokaloita ja tarjoamalla luonnonmukaisesti tuotettuihin elintarvikkeisiin liittyviä etukuponkeja esimerkiksi haavoittuvassa asemassa oleville henkilöille voitaisiin luoda merkittäviä mahdollisuuksia luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden kulutuksen ja tuotannon lisäämiseen. Olemassa olevia verkostoja tulee rohkaista laajentumaan, jotta useammat kaupungit osallistuvat luomuruokaloiden edistämiseen tähtääviin kansallisiin tai paikallisiin strategioihin.

AVAINLUVUT

Kööpenhamina on ensimmäinen kaupunki, jossa kaikki julkiset ruokalat tarjoavat luonnonmukaisesti tuotettuja elintarvikkeita. Elintarvikkeet tuotetaan luonnonmukaisilla tiloilla pääasiassa kaupungin ympäristössä. Viljelyala on noin 25 000 hehtaaria. Wienissä on noin 860 hehtaarin suuruinen luonnonmukaista tuotantoa harjoittavien kaupunkipuutarhojen verkosto, joka toimittaa tuotteita myös julkisille ruokaloille, varsinkin päiväkoteihin. Rooman julkisissa ruokaloissa kulutetaan noin miljoona luonnonmukaisesti tuotettua ateriaa päivässä.

Siirtymä luonnonmukaisesti tuotettuihin tuotteisiin voisi hyödyntää kaupunkiviljely- ja -vesiviljelytoimintaa, paikallisten toimitusketjujen kehittämistä ja esimerkiksi julkisten ruokaloiden ja ravintoloiden välistä parhaiden käytäntöjen jakamista. Samalla luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden tarjoaminen ruokaloissa asettaa nämä tuotteet useampien kuluttajien saataville.

Ympäristöä säästävillä julkisilla hankinnoilla voidaan edistää luonnonmukaista maataloutta. Tällaisia hankintamenettelyjä toteutettaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota pientiloihin, mikroyrityksiin ja pk-yrityksiin. Lokakuussa 2019 komissio julkaisi EU:n uudet ympäristöä säästävien julkisten hankintojen kriteerit elintarvikkeille, ateriapalveluille ja myyntiautomaateille¹⁸. Julkishallinnosta – varsinkin paikallistasolla –

¹⁸ SWD(2019) 366 final – EU green public procurement criteria for food, catering and vending machines.

puuttuu edelleen tietoa ympäristöä säästävien julkisten hankintojen mahdollisuuksista. Pellolta pöytään -strategiassa komissio sitoutuu määrittelemään parhaalla tavalla pakolliset vähimmäisvaatimukset kestävän tuotannon mukaisten elintarvikkeiden hankinnoille. Niillä edistetään terveellisiä ja kestäviä ruokailutottumuksia, kuten luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden käyttöä, kouluissa ja julkisissa laitoksissa. Tämän tulisi olla komission tulevien toimien perustana tällä osa-alueella.

Toimi 3: *Luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden käytön lisäämiseksi julkisissa ruokaloissa komissio, yhdessä sidosryhmien ja jäsenvaltioiden kanssa,*

- *lisää tietoisuutta vuonna 2019 julkaistuista ympäristöä säästäviä julkisia hankintoja koskevista kriteereistä, terveyttä edistäviin julkisiin elintarvikehankintoihin liittyvästä työstä ja Best-ReMaP-yhteistoiminnasta¹⁹;*
- *sisällyttää luonnonmukaisesti tuotetut tuotteet kestäviä julkisia elintarvikehankintoja koskeviin pakollisiin vähimmäisvaatimuksiin, joita kehitetään osana kestävien elintarvikejärjestelmien lainsäädäntökehystä vuoteen 2023 mennessä;*
- *analysoi sitä, miten EU:ssa nykyisin turvaututaan ympäristöä säästäviin julkisiin hankintoihin. Komissio käyttää luonnonmukaista maataloutta koskevia kansallisia toimintasuunnitelmia ympäristöä säästävien julkisten hankintojen käytön seuraamiseen ja kehottaa jäsenvaltioita lisäämään ympäristöä säästäviä julkisia hankintoja. Lisäksi se pyytää jäsenvaltioita asettamaan kunnianhimoiset kansalliset tavoitteet ympäristöä säästäviin julkisiin hankintoihin sisältyville luonnonmukaisesti tuotetuille tuotteille; ja*
- *valmistelee vuodesta 2022 alkaen läheisessä yhteistyössä Euroopan talous- ja sosiaalikomitean, alueiden komitean ja kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopöytäkirjan kanssa julkisista ateriapalveluista vastaaville julkishallinnon elimille erityistapahtumia, joilla lisätään tietoisuutta EU:ssa tehtävistä ympäristöä säästävästä julkisista hankinnoista kytkemällä nämä hankkeet eurooppalaiseen ilmastopöytäkirjaan.*

1.3. Luonnonmukaisia tuotteita käyttävien koulujakelujärjestelmien lujittaminen

EU:n koulujakelujärjestelmällä tuetaan hedelmien, vihannesten, maidon ja maitotuotteiden jakamista lapsille yhdessä opetustoimien kanssa. Järjestelmän tarkoituksena on tutustuttaa lapset maatalouteen ja opettaa terveellisiä ruokailutottumuksia ja siten kannustaa noudattamaan terveellistä ruokavaliota sekä ylläpitää näiden tuotteiden lyhyt- ja pitkäaikaista kulutusta.

Pellolta pöytään -strategian mukaan jäsenvaltioiden tulee suosia luonnonmukaisesti tuotettuja tuotteita EU:n koulujakelujärjestelmän piirissä soveltamalla hankintamenettelyissä asianmukaisia valintaperusteita ja/tai edullisempia ehtoja. Komissio tarkastelee näitä periaatteita koulujakelujärjestelmien tarkistamisen yhteydessä.

¹⁹ Ruokailutottumuksia ja ravitsemusasioita erityisesti lasten osalta käsittelevä Best-ReMaP-hanke: <https://bestremap.eu/>.

Luonnonmukaisesti tuotettuja tuotteita ei nykyisin suosita monessakaan maassa pääasiassa siksi, että ne ovat usein muita tuotteita kalliimpia. Jäsenvaltiot voisivat kompensoida tätä verotuksellisin toimenpitein, esimerkiksi luopumalla maatalouden tuotantopanoksina käytettävien torjunta-aineiden alennetuista verokannoista.

Toimi 4: *Osana Pellolta pöytään -strategian mukaista vuodelle 2023 suunniteltua EU:n koulujakelujärjestelmän tarkistusta ja EU:n syöväntorjuntasuunnitelman mukaisesti komissio*

- *sitoutuu selvittämään yhdessä jäsenvaltioiden kanssa keinoja lisätä entisestään luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden käyttöä koulujakelujärjestelmissä. Komissio kehottaa jäsenvaltioita kasvattamaan kyseisten tuotteiden osuutta, ja jäsenvaltioiden, joissa kyseisten tuotteiden käyttö on vähäisintä, on toteutettava lisätoimia; ja*
- *toteuttaa tutkimuksen ruuan todellisesta hinnasta sekä verotuksen roolista suositusten kehittämistä varten.*

1.4. Elintarvikepetosten ehkäiseminen ja kuluttajien luottamuksen vahvistaminen

Luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden menestyminen markkinoiden kehittymisen ja kuluttajien valintojen suhteen on riippuvainen kuluttajien luottamuksesta EU:n luomutunnusta ja sen valvontajärjestelmää kohtaan. Vilpillinen toiminta ja tahallinen luonnonmukaisen tuotannon sääntöjen rikkominen voivat vahingoittaa kuluttajien luottamusta luonnonmukaisesti tuotettuihin tuotteisiin.

Maataloustuote- ja elintarvikeketjua tuntevien virkamiesten, poliisi- ja tulliviranomaisten, joilla on tutkintavaltuudet, tuomarien ja syyttäviviranomaisten välinen yhteistyö kansallisella ja EU:n tasolla on erittäin tärkeää, jotta voidaan ehkäistä ja torjua luonnonmukaisesti tuotettuihin tuotteisiin liittyviä petoksia. Tärkeää on myös uusien teknologioiden käytön kehittäminen ja optimointi.

Toimi 5: *Vuodesta 2021 alkaen komissio vahvistaa vilpillisten toimintatapojen torjuntaa ja erityisesti*

- *pitää vankasti silmällä jäsenvaltioissa ja kolmansissa maissa sovellettavia valvontajärjestelmiä; lisää yhteistyötä jäsenvaltioiden hallintoelinten ja vastaaviksi hyväksytyjen kolmansien maiden kanssa hyödyntäen muun muassa niiden aikaisempien tarkastusten keinoja ja tuloksia;*
- *auttaa jäsenvaltioita kehittämään ja toteuttamaan politiikkoja, joilla ehkäistään luonnonmukaisesti tuotettuihin tuotteisiin liittyviä petoksia, järjestämällä kohdennettuja työpajoja, joissa jaetaan kokemuksia ja parhaita käytäntöjä;*
- *toimii yhteistyössä EU:n elintarvikepetoksia käsittelevän verkoston (Food Fraud Network) ja Europolin kanssa alan analysoimisessa petosten ehkäisemiseksi ja tutkinnan koordinoimiseksi; lisää yhteistyötä kolmansien maiden toimivaltaisten viranomaisten ja lainvalvontaelinten kanssa luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden kauppaa ja petoksia koskevien tietojen vaihtamiseksi;*

- *tukee jäsenvaltioita antamalla ohjeistusta rajalla tehtävän tuonnin valvonnan tehostamiseen;*
- *tukee voimakkaampia toimia vilpillisten käytäntöjen torjumiseksi seuraamusluettelojen kautta;*
- *ottaa käyttöön toimia, joilla kuluttajille voidaan tiedottaa tuotteista ja/tai vetää markkinoilta tuotteita, joiden kohdalla on todettu vilppiä; ja*
- *kehittää varhaisvaroitusjärjestelmiä, joissa hyödynnetään tekoälyä tiedonlouhinnassa EU:n ja jäsenvaltioiden tietokannoissa (esim. virallisen valvonnan tiedonhallintajärjestelmä (IMSOC))²⁰.*

1.5. Jäljitettävyyden parantaminen

Luonnonmukaisen tuotannon hyvä maine perustuu mahdollisuuteen jäljittää tuotteiden reitti maatilalta ruokapöytään. Jäljitettävyyden ja läpinäkyvyyden parantamiseksi on tärkeää, että muodostetaan selkeä yleiskuva EU:ssa toimivista luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden tuotantoon, jakeluun ja kaupan pitämiseen osallistuvista toimijoista. Tarkastuslaitokset ovat jo nyt velvollisia julkaisemaan verkkosivuillaan luonnonmukaisen tuotannon toimijoiden sertifikaatteja, mutta tätä tietoa ei ole vielä keskitetty yhdelle koko EU:n kattavalle verkkosivustolle.

Toimi 6: Vuodesta 2021 alkaen komissio

- *kehittää tietokannan kaikkien EU-toimijoiden sertifikaateista ja myöhemmin myös asianomaisista kolmansien maiden toimijoista. Kehitystyö perustuu jo vuoden 2014 toimintasuunnitelman mukaisesti aloitettuun analysointityöhön, ja se on jatkotoimi Euroopan tilintarkastustuomioistuimen suosituksiin²¹;*
- *edistää Traces-järjestelmän käyttöönottoa toimivaltaisten viranomaisten ja tarkastuslaitosten toimesta sekä tarkastussertifikaattien digitaalista allekirjoittamista Traces-järjestelmässä. Tämä paperiton menettely vähentää hallinnollista taakkaa ja asiakirjaväarennösten riskiä; ja*
- *koordinoi säännöllisiä luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden jäljitettävyysharjoituksia jäsenvaltioiden, niiden tarkastuslaitosten ja kolmansien maiden kanssa erityisesti tapauksissa, joissa epäillään elintarvikepetosta.*

Digitaalitekniikat voivat auttaa tunnistamaan, jäljittämään, paikallistamaan ja jakamaan tuotekohtaisia tietoja, ja komissio työstää parhaillaan sähköisten tuotepassien kaltaisia ratkaisuja. Luonnonmukainen tuotanto voisi hyötyä uusien teknologioiden käyttöön ottamisesta, varsinkin koska tälle alalle ovat ominaisia yhä monimutkaisemmat

²⁰ Virallisen valvonnan tiedonhallintajärjestelmästä annettu asetus (IMSOC): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=celex%3A32019R1715>.

²¹ ”Luonnonmukaisten tuotteiden valvontajärjestelmä on parantunut, mutta haasteita on yhä”: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR19_04/SR_organic-food_FI.pdf.

arvoketjut ja läpinäkyvyyden tarve. Tekoäly, lohkoketju ja vastaavat teknologiat voivat tukea luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden sertifiointia, erityisesti varmistamalla toimitusketjun läpinäkyvyyden ja tuotteiden jäljitettävyyden ja vahvistamalla siten kuluttajien luottamusta.

Toimi 7: Vuodesta 2021 alkaen komissio

- rinnakkain sähköisiin tuotepasseihin liittyvän kehitystyön kanssa arvioi, missä määrin luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden jäljitettävyyttä voitaisiin parantaa lohkoketjun tai muiden digitaalisten teknologioiden avulla, ja suunnittelee toisena vaiheena toteutettavan pilottihankkeen sidosryhmien kanssa. Näitä vaiheita täydentävät Horisontti Eurooppa -puiteohjelman mukaiset toimet lohkoketjuteknologioiden käytön edistämiseksi maataloustuote- ja elintarvikealalla sekä muut kohdennetut tutkimus- ja innovointitoimet, joilla on tarkoitus kehittää innovatiivisia ratkaisuja luonnonmukaisesti tuotettujen elintarvikkeiden jäljittämiseen.

1.6. Yksityisen sektorin osallistuminen

Vähittäiskauppiat, ateriapalvelut, ravintolat ja jakelupalvelut voivat olla merkittävässä roolissa luonnonmukaisesti tuotettujen elintarvikkeiden menekinedistämässä. Ne voivat esimerkiksi varmistaa luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden riittävän ja edullisen tarjonnan ruokakaupoissa, valintamyymälöissä ja verkkokaupoissa sekä luonnonmukaisesti tuotettuja tuotteita käyttävien ruokalistojen tarjonnan ravintoloissa ja ateriapalveluissa. Näiden toimien yhteydessä voidaan avata luonnonmukaisen tuotannon taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristöhyötyjä.

Myös yksityinen sektori voi olla merkittävässä roolissa luonnonmukaisesti tuotettujen elintarvikkeiden menekinedistämässä. Yritykset voivat esimerkiksi tiedottaa työntekijöilleen luonnonmukaisen viljelyn hyödyistä (esim. käyttämällä EU:n tuottamaa viestintämateriaalia), tarjoamalla luonnonmukaisesti tuotettuja tuotteita ruokaloissaan ja palkitsemalla työntekijöitään ”luomuseleillä”, joilla voi ostaa luonnonmukaisesti tuotettuja tuotteita.

Toimi 8: Tavoitteenaan vahvistaa vähittäiskauppioiden, tukkumyyjien, ateriapalvelujen, ravintoloiden ja muiden yritysten roolia vuodesta 2021 alkaen komissio

- liittyen Pelloilta pöytäan -strategian vastuullisia liiketoiminta- ja markkinointikäytäntöjä koskeviin käytännesääntöihin pyrkii hankkimaan asianomaisilta sidosryhmiltä selkeät sitoumukset luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden jakelun ja myynnin tukemiseen ja lisäämiseen sekä jakaa parhaita käytäntöjä asianmukaisilla alustoilla, kuten Euroopan kiertotalouden sidosryhmäfoorumilla; ja
- muodostaa kumppanuuksia sellaisten yritysten kanssa, jotka ovat halukkaita edistämään luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden käyttöä osana kestävän

kehityksen käytäntöjään. Näitä toimia käsitellään tarkemmin liiketoimintaa ja luonnon monimuotoisuutta käsittelevällä foorumilla²².

TOIMINTALINJA 2. MATKALLA VUOTEEN 2030: SIIRTYMÄN TUKEMINEN JA KOKO ARVOKETJUN VAHVISTAMINEN

Kuten edellä mainittiin, keskimäärin 8,5 prosenttia EU:n maatalousmaasta käytetään luonnonmukaiseen viljelyyn, mutta jäsenvaltioiden välillä on merkittäviä eroja; osuus vaihtelee eri maissa 0,5 prosentista yli 25 prosenttiin. Sama koskee luonnonmukaista vesiviljelytuotantoa, joka kasvaa merkittävästi joissakin jäsenvaltioissa, mutta on hyvin vähäistä toisissa²³.

Jäsenvaltioiden väliset erot johtuvat varsinkin siitä, että joistakin maista puuttuvat asianmukaiset rakenteet. Niiden luominen mahdollistaisi luonnonmukaisen tuotannon asianmukaisen kanavoinnin toimitusketjuihin, jolloin viljelijät voisivat täysimittaisesti hyötyä luonnonmukaisen tuotannon lisäarvosta. Toimintasuunnitelman tulisi edistää luonnonmukaisen tuotannon kasvua erityisesti niissä jäsenvaltioissa, joissa sen osuus on alle EU:n keskiarvon. Useimmat jäsenvaltiot ovat jo määrittäneet luonnonmukaiseen tuotantoon käytettävää maatalousmaata koskevat kansalliset tavoitteet, useimmissa tapauksissa osuutena käytössä olevasta maatalousmaasta.

Samalla YMP on edelleen tärkeä työkalu siirtymän tukemisessa. Tällä hetkellä noin 1,8 prosenttia YMP:stä käytetään luonnonmukaisen viljelyn tukemiseen. Tulevaan YMP:hen sisältyy ilmasto- ja ympäristöjärjestelmät, joita tuetaan neuvottelujen tuloksesta riippuen 38–58 miljardin euron budjetilla kaudella 2023–2027²⁴. Näitä ilmasto- ja ympäristöjärjestelmiä voidaan käyttää luomuviljelyn tehostamiseen. EMKVR:llä tuetaan edelleen siirtymistä luonnonmukaiseen vesiviljelyyn.

2.1. Siirtymän, investointien ja parhaiden käytäntöjen vaihdon tukeminen

YMP:n maaseudun kehittämisohjelmien kautta viljelijöiden saatavilla on ollut taloudellista tukea tilojen siirtymiseen luonnonmukaiseen tuotantoon ja sen ylläpitämiseen. Tämä tuki on osoittautunut viljelijöille perustavanlaatuisiksi kannustimeksi siirtyä luonnonmukaiseen viljelyyn. Se on merkittävä luonnonmukaista viljelyalaa lisäävä tekijä. Tulevan YMP:n osalta jäsenvaltiot voivat joustavasti tukea luonnonmukaisen tuotannon toimijoita räätälöidyillä keinoilla sekä maaseudun kehittämisrahastojen että kohdennettua suoraa tulotukea tarjoavien ilmasto- ja ympäristöjärjestelmien avulla. YMP:n strategiasuunnitelmissa luonnonmukaiseen tuotantoon siirtymisen ja tuotannon ylläpitämisen tukemiseen tarkoitettujen määrärahojen

²² https://ec.europa.eu/environment/biodiversity/business/index_en.htm.

²³ EUMOFA, EU:n luonnonmukainen vesiviljely, toukokuu 2017.

²⁴ Euroopan parlamentti ja neuvosto neuvottelevat edelleen ilmasto- ja ympäristöjärjestelmän (2023–2027) lopullisesta budjetista YMP:n uudistuksen yhteydessä. Euroopan parlamentin kantana on 58,1 miljardin euron määräraha, ja neuvoston kantana 38,7 miljardin euron määräraha.

tulisi olla yhdenmukaisia luonnonmukaisen tuotannon lisäämistä koskevien kansallisten tavoitteiden kanssa.

Luonnonmukainen viljely on tärkeä keino edistää YMP:n ja yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) erityistavoitteita, varsinkin tavoitteita varmistaa viljelijöille kohtuullinen tulotaso, parantaa viljelijöiden asemaa arvoketjussa, edistää kestävästä kehitystä ja luonnonvarojen tehokasta hoitoa, edistää biodiversiteetin suojelua ja ekosysteemipalveluja, säilyttää elinympäristöjä ja maisemia sekä parantaa tapaa, jolla EU:n maatalous ja vesiviljely vastaavat ravintoa ja terveyttä sekä eläinten hyvinvointia koskeviin yhteiskunnan vaatimuksiin.

Luonnonmukaista viljelyä käsitellään erityisesti jäsenvaltioille annetuissa YMP:n yhdeksää erityistavoitetta koskevissa suosituksissa. Näissä suosituksissa Euroopan komissio pyytää jäsenvaltioita asettamaan täsmälliset kansalliset arvot luonnonmukaista viljelyalaa koskeviksi tavoitteiksi ottaen huomioon erityistilanteensa ja edellä mainitut suositukset.

Komissio tarjoaa teknistä apua viljelijöille koko EU:ssa vuoden 2020 jälkeisessä YMP:ssä ja kannustaa siten siirtymistä luonnonmukaiseen viljelyyn. Luonnonmukaisen vesiviljelyn tukea myönnetään vuosien 2021–2027 Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston (EMKVR) kautta.

Luonnonmukaisen tuotannon kehittäminen edellyttää myös maataloustuote- ja elintarvikealan työvoiman täydennys- ja uudelleen kouluttamista. Euroopan osaamissopimus tarjoaa mahdollisuuksia laajamittaisille osaamiskumppanuuksille teollisissa ekosysteemeissä, kuten maataloustuote- ja elintarvikealalla, ja se olisi otettava kaikilta osin käyttöön tässä tiedonannossa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Toimi 9: Uuden YMP:n ja YKP:n puitteissa komissio

- arvioi vuodesta 2023 alkaen luonnonmukaisen tuotannon kasvuun liittyviä jäsenvaltioiden erityisolosuhteita ja tarpeita ja varmistaa, että jäsenvaltiot hyödyntävät parhaalla mahdollisella tavalla uuden YMP:n tarjoamia mahdollisuuksia luonnonmukaisen tuotannon tukemiseksi omassa maassaan. Tähän tukeen kuuluu tekninen tuki, parhaiden käytäntöjen ja luonnonmukaisen tuotannon innovaatioiden vaihto ja soveltuvien YMP:n välineiden, kuten ilmasto- ja ympäristöjärjestelmien ja maaseudun kehittämistä koskevien ympäristöhoitosuunnitelmien, joihin sisältyy luonnonmukainen viljely, täysimittainen hyödyntäminen. Erityisaiheita koskevia maatalojen neuvontapalveluja vahvistetaan mm. osana maatalouden tieto- ja innovointijärjestelmää (AKIS) tarpeellisen tietojenvaihdon edistämiseksi;
- edistää vuodesta 2022 alkaen parhaiden käytäntöjen (opetus- ja koulutus suunnitelmat, kurssit, materiaalit jne.) vaihtoa EU:n ja kansallisella tasolla siten, että koulutuksen tarjoajat (esim. tekniset oppilaitokset ja yliopistot) voivat sisällyttää luonnonmukaisen viljelyn kurseja yleiseen opetussuunnitelmaan ja esittää luonnonmukaiseen tuotantoon liittyviä innovatiivisia ratkaisuja (tuotanto, jalostus, vähittäismyynti ja kulutus). Perustetaan erityisaiheisiin keskittyviä EU:n mallitilaverkostoja osallistavan lähestymistavan edistämiseksi (tiedottaminen). Maatalouden tuottavuutta ja kestävyyttä koskevan eurooppalaisen

innovaatiokumppanuuden (EIP-AGRI) hankkeisiin liittyviä parhaita käytäntöjä ja synergioita edistetään tulevan YMP-verkoston kautta; ja

- kannustaa jäsenvaltioita sisällyttämään luonnonmukaisen vesiviljelyn lisäämisen vesiviljelyn tarkistettuihin monivuotisiin kansallisiin strategiasuunnitelmiin ja hyödyntämään parhaalla mahdollisella tavalla EMKVR:n vuosiksi 2021–2027 tarjotomia mahdollisuuksia tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Komissio helpottaa myös luonnonmukaista vesiviljelyä koskevien parhaiden käytäntöjen ja innovaatioiden vaihtoa avoimen koordinoitimenetelmän puitteissa.

2.2. Alakohtaisen analyysin kehittäminen markkinoiden läpinäkyvyyden lisäämiseksi

Tietojen – erityisesti tuotantoa, luonnonmukaisen elintarvikeketjun hintoja, kauppaa, kuluttajien mieltymyksiä ja erityisiä markkinointikanavia koskevien tietojen – saatavuus on tärkeää luonnonmukaista tuotantoa koskevan EU:n politiikan muodostamista, valvontaa ja arviointia varten. Tietojen säännölliseen keräämiseen, analysointiin ja julkistamiseen liittyvät toimet lisäävät luonnonmukaisen tuotannon läpinäkyvyyttä ja luottamusta tähän alaan.

Toimi 10: Voidakseen esittää kattavan yleiskuvan alasta vuodesta 2021 alkaen komissio

- julkaisee säännöllisesti kertomuksia EU:n luonnonmukaisesta tuotannosta Eurostatin tietojen perusteella. Tähän sisältyy erityisesti pinta-aloja, luonnonmukaista tuotantoa harjoittavia tiloja ja pääasiallista tuotannonalaa koskevia tietoja; ja
- julkaisee vuosittain kertomuksen luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden tuonnista kolmansista maista.

Sidosryhmät, julkishallinnot ja tutkimusyhteisö haluavat saada käyttönsä yhä enemmän täsmällistä ja ajantasaista tietoa luonnonmukaisesti tuotetuista tuotteista. Tällainen läpinäkyvyys auttaa rakentamaan luottamusta elintarvikeketjun toimijoiden kesken, varmistaa sen, että tuotanto vastaa kulutustrendejä, ja viime kädessä antaa toimijoille keinoja parempien tuotanto- ja investointipäätösten tekemiseen.

Toimi 11: Vuodesta 2022 alkaen komissio

- tehostaa markkinatietojen keräämistä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa ja laajentaa EU:n markkinoiden seurantakeskusten analyysit kattamaan luonnonmukaisesti tuotetut tuotteet.

2.3. Elintarvikeketjun järjestäytymisen tukeminen

Luonnonmukaiselle viljelylle on ominaista hajanaisuus, ja tuottajat voivat turvautua vain rajalliseen määrään jalostajia ja vähittäismyyjiä. Elintarvikeketjun epätasapainotekijät, jotka rajoittavat luomuviljelijöiden neuvotteluvoimaa, saattavat lisääntyä, kun luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden yleinen markkinaosuus kasvaa.

Perustamalla tuottajaorganisaation²⁵, tai liittymällä sellaiseen, luomuviljelijät voivat hyötyä YMP:hen liittyvästä EU:n rahoituksesta sekä kalastus- ja vesiviljelytuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä ja EMKVR:stä saatavilla olevista tuista ja varoista. Tämä parantaa luonnonmukaisen tuotannon toimitusketjun eri toimijoiden välistä järjestäytymistä. Toimintaohjelmat, jotka kattavat luonnonmukaisen hedelmien ja vihannesten tuotannon, saavat enemmän osarahoitusta. Tällä hetkellä on kuitenkin niukasti tietoa siitä, miten keskittynyttä luonnonmukainen tuotanto on ja tarvitseeko sen järjestäytymiseen kiinnittää erityistä huomiota.

EU:n pienviljelijöillä luonnonmukaisen tuotannon sertifiointiin liittyy suhteellisen korkeita kustannuksia ja raskasta byrokratiaa. Luonnonmukaisesta tuotannosta annettuun asetukseen (EU) 2018/848 sisältyy ryhmäsertifiointijärjestelmä, jonka avulla tietyt kriteerit täyttävät pientilat voivat muodostaa ryhmiä vähentääkseen tarkastus- ja sertifiointikustannuksia ja niihin liittyvää hallinnollista taakkaa. Tämä säännös vahvistaa myös paikallisia verkostoja ja parantaa markkinoille pääsyä.

Toimi 12: Vuodesta 2021 alkaen komissio

- toteuttaa analyysin luonnonmukaisen tuotannon toimitusketjujen järjestäytymisasteesta ja selvittää tapoja parantaa sitä yhteistyössä tuottajaorganisaatioiden edustajien ja muiden asiaan liittyvien sidosryhmien kanssa; ja
- selvittää, millaiset oikeudelliset mahdollisuudet viljelijöillä on muodostaa luonnonmukaisen tuotannon tuottajaorganisaatioita tai liittyä niihin, ja mahdollisuuksien mukaan kannustaa jäsenvaltioita kohdentamaan tähän varoja. Tuottajaorganisaatioilla on suurempi markkinavoima, ja ne voivat yleisesti auttaa vahvistamaan luomuviljelijöiden asemaa maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden toimitusketjussa, erityisesti viljelijöiden kohdatessa epäreiluja kauppatapoja²⁶. Tilanteissa, joissa löytyy riittävästi näyttöä luonnonmukaista tuotantoa harjoittavien viljelijöiden asemaa heikentävien epäreilujen kauppatapojen käytöstä, komissio puuttuu niihin käyttäen kaikkia käytettävissään olevia työkaluja.

Toimi 13: Vuodesta 2022 alkaen komissio

---

²⁵ ”Tuottajaorganisaatioilla” voidaan tarkoittaa minkä tahansa tyyppistä yksikköä, joka on muodostettu tietyn alan tuottajien aloitteesta (horisontaalinen yhteistyö) yhden tai useamman maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä annetussa asetuksessa (EU) N:o 1308/2013 luetellun tietyn päämäärän saavuttamiseksi – riippumatta siitä, onko kyseinen yksikkö muodollisesti tunnustettu 152 artiklan ja/tai 161 artiklan nojalla. Ne ovat tuottajien hallinnassa ja voivat olla oikeudelliselta muodoltaan erilaisia, esim. maatalousalan osuuskuntia, tuottajayhdistyksiä tai yksityisiä yhtiöitä, joissa tuottajat ovat osakkeenomistajina.

²⁶ Hiljattain julkaistun tuottajaorganisaatioita koskevan tutkimuksen päätelmissä todetaan, että ”tuottajaorganisaatiot pystyvät myös yksittäisiä viljelijöitä paremmin torjumaan liikekumppanien käytäntöjä, jotka koetaan epäreiluiksi viljelijöitä kohtaan tai jotka eivät ole sopimusehtojen mukaisia”: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/2c31a562-eef5-11e9-a32c-01aa75ed71a1/language-en>.

- lisää tietoisuutta ja tiedotusta ryhmäsertifioinnista niin, että pienviljelijät voivat jakaa sertifiointiin liittyviä kustannuksia ja hallinnollista taakkaa luonnonmukaisesta tuotannosta annetun asetuksen (EU) 2018/848 mukaisesti.

2.4. Paikallisen ja pienimuotoisen jalostuksen sekä lyhyiden markkinointiväylien edistäminen

Luonnonmukainen tuotanto on kehittynyt pääasiassa alkutuotannon tasolla, ja luonnonmukainen jalostus on puolestaan vähemmän kehittyntä ja vähemmän säänneltyä. Sen vuoksi investoiminen huolellisiin jalostustekniikoihin ja kestävän kehityksen mukaisiin ja uudelleen käytettäviin pakkauksiin sekä luonnonmukaisten toimitusketjujen laatuun ja turvallisuuteen liittyvien kysymysten parempi tunteminen yhdessä sääntelyn kanssa on tärkeää, jotta voidaan luoda uutta arvoa kuluttajille.

Luonnonmukaisen toimitusketjujen haasteena on myös elintarvikkeiden kuljetusmatkojen ja ilmastonmuutosvaikutusten minimointi, joka edellyttää luonnonmukaisen tuotannon logistiikan ja maatalouden tuotantopanosverkostojen virtaviivaistamista²⁷. Tämä antaa syrjäisten alueiden pienille luomutuottajille mahdollisuuden saada tuotteensa markkinoille ja hyötyä lisäarvosta, jota ne saavat luonnonmukaisesta statuksestaan.

Toimijat ovat kuitenkin usein haluttomia siirtymään luonnonmukaiseen tuotantoon järjestäytyneiden ja tehokkaiden luonnonmukaisen tuotannon kaupallisten toimitusketjujen puutteen vuoksi. Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden toimitusketjujen monialaisten ongelmien lisäksi luonnonmukaisen tuotannon jakeluun saattaa liittyä korkeita toimintakuluja ja kysynnän ja tarjonnan epätasapainoa.

Kokemusten ja tietojen jakaminen voi rohkaista luomaan paikallisia elintarvikemarkkinoita ja lyhyitä toimitusketjuja ja varmistaa, että tuote säilyy luonnonmukaisen tuotannon vaatimusten mukaisena. Myös kohdennetut ohjelmat ja osallistuminen maaseudun verkostoihin ovat tärkeitä tekijöitä.

Luonnonmukainen tuotanto voi auttaa edistämään uusia liiketoimintamalleja. ”Bioalueet” ovat osoittautuneet tehokkaaksi keinoksi yhdistää luonnonmukainen viljely ja muu paikallinen toiminta matkailullisen vetovoiman parantamiseksi²⁸, myös suosituimpien matkailualueiden ulkopuolella. ”Bioalue” on maantieteellinen alue, jolla viljelijät, alueen asukkaat, matkanjärjestäjät, yhdistykset ja viranomaiset sopivat paikallisten resurssien kestävästä hallinnoimisesta luonnonmukaisen tuotannon periaatteiden ja käytäntöjen mukaisesti. Tavoitteena on maksimoida alueen taloudellinen ja sosiokulttuurinen potentiaali. Kuhunkin ”bioalueeseen” liittyy elämäntapaa, ravitsemusta, ihmissuhteita ja luontoa koskevia näkökohtia. Tuloksena on paikallinen maataloustuotanto, jota kuluttajat arvostavat ja jolla siten on suurempi markkina-arvo.

Toimi 14: Vuodesta 2023 alkaen komissio

²⁷ Stolze et al: ”Organic in Europe, expanding beyond a niche” teoksessa Organics in Europe, prospects and development 2016.

²⁸ FAO, The experience of Bio-districts in Italy: <http://www.fao.org/agroecology/database/detail/en/c/1027958/>.

- *osana pyrkimyksiään tukea luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden kauppaa EU:n sisämarkkinoilla sitoutuu yhdessä jäsenvaltioiden ja sidosryhmien kanssa edistämään paikallista ja pienimuotoista jalostusta luonnonmukaisten toimitusketjujen lyhentämiseksi ja ympäristöön liittyvien ja sosiaalisten hyötyjen tuottamiseksi luonnonmukaisesta tuotannosta annetun asetuksen (EU) 2018/848 tavoitteen mukaisesti. Tämän tukena on Horisontti Eurooppa -puiteohjelman mukainen kohdennettu tutkimus ja innovointi, mukaan lukien digitaalisten teknologioiden käytön tukeminen; ja*
- *kannustaa jäsenvaltioita tukemaan ”bioalueiden” kehittämistä ja toteuttamista.*

Toimi 15: *Ottaen huomioon, että luonnonmukainen viljely voi parantaa maaseutualueiden sosiaalista osallisuutta ja edistää kunnollisia työ- ja elinoloja, vuodesta 2022 alkaen komissio*

- *auttaa jäsenvaltioita suunnittelemaan maaseutualueiden luonnonmukaista viljelyä varten toimenpiteitä, joilla edistetään sukupuolten tasa-arvoa ja nuorten työllisyyttä ja tuetaan nuoria viljelijöitä esimerkiksi parhaita käytäntöjä jakamalla.*

2.5. Eläinten ravitsemuksen parantaminen luonnonmukaisen tuotannon sääntöjen mukaisesti

Luonnonmukaisen kotieläintalouden on täytettävä eläinten hyvinvointia koskevat EU:n korkeat vaatimukset ja eläinten lajikohtaiset käyttäytymistarpeet EU:n eläinten terveyteen ja sairauksien ehkäisemiseen soveltaman lähestymistavan mukaisesti. Tarpeellisia rehujen lisäaineita, kuten vitamiineja, tuotetaan yhä enemmän fermentoimalla muuntogeenisten mikro-organismien avulla²⁹. Koska tämä tuotantotekniikka ei vastaa luonnonmukaisen tuotannon periaatteita, ja rehujen lisäaineita tuottava teollisuus ei välttämättä hae lupaa perinteisillä mikro-organismeilla tuotettujen lisäaineiden käytölle, tarpeellisten lisäaineiden toimitusongelmat luonnonmukaisessa kotieläintaloudessa lisääntyvät.

Sen lisäksi, että parannetaan paikallisesti tuotettujen rehuproteiinien saatavuutta, pitää myös löytää vaihtoehtoisia rehun proteiinilähteitä eläinten kestävän ja monipuolisen ravinnon takaamiseksi. Tällaisia voivat olla hyönteiset, meressä kasvatettavat raaka-aineet (esim. levät) ja biotalouden sivutuotteet (esim. kalastuksen ja vesiviljelyn jätteet). Lisäksi luonnonmukaisesti tuotettujen eläinrehujen vaatimukset on pidettävä ajan tasalla.

Toimi 16: *Komissio aikoo*

- *tukea Horisontti Eurooppa -puiteohjelman mukaista tutkimusta ja innovointia liittyen luonnonmukaisesti tuotettujen vitamiinien ja muiden tarpeellisiksi osoittautuvien*

---

²⁹ Suljetussa käytössä olevilla muuntogeenisillä mikro-organismeilla tuotettujen rehujen lisäaineiden osalta toimijan on osoitettava, etteivät lisäaineet sisällä niitä tuottavien mikro-organismien jäämiä, erityisesti yhdistelmä-DNA:n jäämiä.

aineiden vaihtoehtoisiiin lähteisiin sekä vaihtoehtoisiiin proteiinilähteisiin ottaen huomioon niiden teknisen ja taloudellisen käyttökelpoisuuden;

- selvittää keinoja tukea ilman muuntogeenisiä mikro-organismeja tuotettujen rehujen lisäaineiden sekä hyönteisistä ja merestä saatavan rehun käyttöä; ja*
- hyväksyä vuonna 2022 levähankkeen, jossa tuetaan EU:n levätuotantoa ja -teollisuutta, jotta varmistetaan levien tarjonta luonnonmukaisen eläintuotannon vaihtoehtoiseksi rehumateriaaliksi.*

2.6. Luonnonmukaisen vesiviljelyn edistäminen

Luonnonmukaisella vesiviljelyllä voidaan vastata laadukkaiden, ympäristöä kunnioittaen ja eläinten hyvinvoinnista huolehtien tuotettujen elintarvikkeiden kysyntään. Lisäksi se voi auttaa supistamaan EU:n vesiviljelytuotteiden kysynnän ja kestävän vesiviljelytuotannon välistä eroa ja vähentää luonnonvaraisiin kantoihin kohdistuvaa painetta.

Toimi 17: *Vuodesta 2022 alkaen komissio aikoo*

- tukea vesiviljelyn vaihtoehtoisten ravinnelähteiden, jalostuksen ja eläinten hyvinvoinnin tutkimusta ja siihen liittyvää innovointia; edistää investointeja sovellettuun sekaviljelyyn ja multitroofisiin vesiviljelyjärjestelmiin; edistää luonnonmukaisesti toimivien hautomoiden ja kasvattamoiden toimintaa; ja*
- tunnistaa mahdollisia luonnonmukaisen vesiviljelyn kasvun esteitä EU:ssa ja tarvittaessa puuttua niihin.*

Vesiviljelyn kestäväää kehitystä koskevat uudet EU:n suuntaviivat, jotka komission on määrä hyväksyä keväällä 2021, kannustavat jäsenvaltioita ja sidosryhmiä tukemaan luonnonmukaisen tuotannon kasvua.

TOIMINTALINJA 3: LUONNONMUKAINEN TUOTANTO ESIMERKKINÄ MUILLE: LUONNONMUKAISEN VILJELYN KESTÄVÄÄN KEHITYKSEEN TUOMAN PANOKSEN LISÄÄMINEN

Kestävä ja häiriötilanteita sietävä maatalous- ja vesiviljelyala on riippuvainen biodiversiteetin kohentamisesta, mikä on olennaista terveiden ekosysteemien kannalta ja kriittistä maaperän ravinnekierron, puhtaan veden ja pölyttävien hyönteisten säilymiselle. Suurempi biodiversiteetti auttaa viljelijöitä sopeutumaan paremmin ilmastonmuutokseen. Luonnonmukaisessa tuotannossa noudatetaan lähtökohtaisesti korkeampia ympäristönormeja, jotka perustuvat tämän alan tavoitteisiin ja periaatteisiin.

Maapallon lämpötilan nousun ja entistä vaikeammin ennakoitavan sään myötä on tärkeää lisätä maatalouden, myös luonnonmukaisen tuotannon, roolia ilmastonmuutoksen torjunnassa. Laajaperäiset maatalouskäytännöt ja uusiutuvan energian käyttö fossiilisten polttoaineiden sijaan tarjoavat luonnonmukaiselle maataloudelle mahdollisuuden toimia esimerkkinä siirtymässä kohti parempaa luonnonvarojen käyttöä ja jätteiden ja hiilidioksidipäästöjen vähentämistä.

Tässä toimintasuunnitelmassa keskitytään nimenomaisesti luonnonmukaisen viljelyn edistämiseen ja panokseen, jonka luonnonmukainen viljely antaa kestävä kehityksen hyväksi. Luonnonmukaisen tuotannon ympäristövaikutuksia voidaan kuitenkin myös edelleen parantaa. Maatalouden laajempaa ympäristöjalanjälkeä käsitellään Pellolta pöytään -strategiassa.

Näiden tavoitteiden saavuttaminen vaatii tutkimusta. Tässä yhteydessä **Euroopan komissio osoittaa vähintään 30 prosenttia seuraavista** Horisontti Eurooppa - puiteohjelman klusterin 6 **toiminta-alaan 3 ”maatalous, metsätalous ja maatalousalueet” liittyvistä ehdotuspyynnöistä** luonnonmukaista tuotantoa erityisesti koskeviin tai alan kannalta keskeisiin aiheisiin.

3.1. Ilmasto- ja ympäristöjalanjäljen pienentäminen

Maataloudella ja vesiviljelyllä on merkittävä rooli pyrittäessä saavuttamaan EU:n tavoite tehdä Euroopasta hiilineutraali vuoteen 2050 mennessä kasvihuonekaasupäästöjä vähentämällä. Luonnonmukaisessa viljelyssä käytetään useita hoitokäytäntöjä, jotka auttavat vähentämään ilmastonmuutoksen vaikutuksia ja tuottavat lisähyötyjä ympäristölle ja biodiversiteetille.

Sekä julkinen että yksityinen kiinnostus ympäristötietoa kohtaan on lisääntynyt nopeasti viime vuosina. Tietoa halutaan enemmän kuin mitä luomutunnus tällä hetkellä tarjoaa. Kuluttajat ovat yhä kiinnostuneempia tuotteiden ympäristövaikutuksista voidakseen tehdä kestävyteen perustuvia ostopäätöksiä. Tällaiset päätökset tukevat EU:n saasteettomuustavoitetta. Kuten kiertotaloutta koskevassa toimintasuunnitelmassa ja kuluttaja-asioiden toimintaohjelmassa on ilmoitettu, komissio ehdottaa toimenpiteitä viherpesun torjumiseksi.

Toimi 18: Vuodesta 2022 alkaen komissio

- *ryhtyy toimenpiteisiin³⁰ käynnistääkseen yhteistyössä sidosryhmien kanssa luonnonmukaista tuotantoa harjoittavien ilmastopositiivisten tilojen pilottiverkoston parhaiden käytäntöjen jakamiseksi.³¹ Ehdotettu ohjelma maaperän terveyden ja elintarvikkeiden alalla voisi tukea pilottiverkostoa erityisesti elävien laboratoriodien ja kärkihankkeiden sekä muun hiiltä sitovaa viljelyä tukevan toiminnan kautta.*

3.2. Geneettisen monimuotoisuuden parantaminen ja satomäärien kasvattaminen

Luonnonmukaisen viljelyn rooli terveen ekosysteemin säilyttämisessä, biodiversiteetin kunnioittamisessa, petoeläinten kannalta ja ekologisen tasapainon säilyttämisessä on

³⁰ Maatilojen kestävä ravinnehuoltoon koskevan välineen kasvihuonekaasupäästöihin ja ravinnehuoltoon liittyvien moduulien valmistumisen jälkeen.

³¹ Hiilijalanjälkeä koskevan arvion tulisi vastata Euroopan komission kehittämiä menetelmiä, erityisesti komission 9. huhtikuuta 2013 antamassa suosituksessa (2013/179/EU) määriteltyjä tuotteen ympäristöjalanjälkeä ja organisaation ympäristöjalanjälkeä koskevia menetelmiä (PEF/OEF).

selvästi tunnustettu. Luonnonmukaisesta tuotannosta annetussa asetuksessa (EU) 2018/848 esitetään täsmällisiä biodiversiteetin suojelutavoitteita ja niihin liittyviä periaatteita, jotka vahvistavat luomuviljelijöiden roolia biodiversiteetin säilyttämisessä. Osana Pellolta pöytään -strategiaa komissio tarkistaa myös siementen markkinointia koskevat direktiivit helpottaakseen siemenlajikkeiden, myös luonnonmukaisessa viljelyssä käytettävien siemenlajikkeiden, rekisteröintiä ja kehittääkseen toimia perintöaineksen säilyttämiseksi ja biodiversiteettipotentiaaliltaan laajempien, geneettisesti vaihtelevampien siementen kehittämiseksi.

Luonnonmukaisessa viljelyssä sadot ovat pienempiä kuin perinteisessä viljelyssä. Eron pienentäminen on erittäin tärkeää, jotta voidaan varmistaa erityisesti niiden viljelykasvien taloudellinen elinkelpoisuus, joiden satokuilu on vielä suhteellisen suuri.

Toimi 19: *Biodiversiteetin lisäämiseksi ja satomäärien kasvattamiseksi komissio*

- *varaava vuodesta 2022 alkaen Horisontti Eurooppa -puiteohjelman piirissä rahoitusta, jolla tuetaan perintöaineksen säilyttämistä ja käyttöä sekä esijalostus- ja jalostustoimintaa, parannetaan luonnonmukaisessa viljelyssä käytettävien siementen saatavuutta ja edistetään luonnonmukaisesti viljeltävien kasvien monimuotoisen lisäysaineiston³² ja luonnonmukaiseen tuotantoon soveltuvien kasvilajikkeiden kehittämistä;*
- *perustaa EU:n mallitilaverkoston, jonka kautta on määrä edistää osallistavaa lähestymistapaa (tiedottaminen). Maatalouden tuottavuutta ja kestävyyttä koskevan eurooppalaisen innovaatiokumppanuuden (EIP-AGRI) hankkeisiin liittyviä parhaita käytäntöjä ja synergioita edistetään tulevan YMP-verkoston kautta;*
- *lujittaa maatilojen neuvontapalveluja erityisesti osana maatalouden tieto- ja innovointijärjestelmää (AKIS) luonnonmukaiseen viljelyyn soveltuvaa materiaalia koskevan tietojenvaihdon edistämiseksi; ja*
- *tukee luonnonmukaisen viljelyn satomäärien kasvattamista koskevaa tutkimusta ja innovointia.*

3.3. Vaihtoehdot kiistanalaisille tuotantopanoksille ja muille kasvinsuojeluaineille

Luonnonmukaisessa viljelyssä maatalon ulkopuoliset tuotantopanokset ovat tunnetusti rajattuja. Luonnonmukaista viljelyä koskevassa lainsäädännössä sallitaan sellaisten tiettyjen kasvinsuojelutuotteiden käyttö, joilla on vähäinen vaikutus ympäristöön ja maaperään. Eräät aineet kuitenkin vahingoittavat maaperän elämistöä ja pohjaveteen joutuessaan voivat olla vaaraksi vesieliöille. Onkin tärkeää etsiä jatkuvasti väyliä luopua asteittain luonnonmukaisen viljelyn kiistanalaisista tuotantopanoksista, esim. kuparista, tai korvata niitä ja kehittää näille tuotteille vaihtoehtoja, jotta luomuviljelijät voivat suojella viljelykasveja.

---

³² Luonnonmukainen monimuotoinen aineisto: kasvien lisäysaineisto, joka ei kuulu tiettyyn lajikkeeseen vaan yhteen ainoaan kasvitieteelliseen taksoniin kuuluvaan kasviryhmään.

Toimi 20: Komissio

- varaa vuodesta 2023 alkaen Horisontti Eurooppa -puiteohjelman piirissä rahoitusta tutkimus- ja innovointihankkeille, joissa etsitään vaihtoehtoja kiistanalaisille tuotantopanoksille, kiinnittäen erityistä huomiota kupariin ja muihin aineisiin Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen arvioinnin mukaisesti; ja
- edistää tarpeen mukaan vuodesta 2022 alkaen vaihtoehtoisten kasvinsuojeluaineiden, kuten biologisia tehoaineita sisältävien aineiden, käyttöä tulevan biologisia torjunta-aineita koskevan sääntelyn pohjalta ja parannettujen maatilojen neuvontapalvelujen, erityisesti AKIS-järjestelmän, kautta.

3.4. Eläinten hyvinvoinnin parantaminen

Luonnonmukainen viljely parantaa jo nyt merkittävästi eläinten hyvinvointia, joka on keskeinen osa elintarvikejärjestelmien kestävyyttä. Eläinten hyvinvoinnin parantaminen kohentaa myös eläinten terveyttä ja elintarvikkeiden laatua, vähentää lääkkeiden tarvetta ja voi auttaa suojelemaan biodiversiteettiä. Pelloilta pöytään -strategian mukaisesti on toteutettava toimenpiteitä eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi hyödyntämällä kaikkia saatavilla olevia välineitä, jotta voidaan paremmin vastata kuluttajien odotuksiin ja vaatimuksiin. Komissio tarkistaa eläinten hyvinvointia koskevaa lainsäädäntöä, jotta voidaan viime kädessä varmistaa korkeampi eläinten hyvinvoinnin taso. Luonnonmukaisen viljelyn tulisi kuitenkin jatkossakin olla mallina eläinten hyvinvoinnin suojelemisessa, ja kuluttajien olisi saatava varmuus siitä, että eläimiä on kohdeltu hyvin koko tuotantoketjussa ja ne ovat voineet täyttää luontaiset tarpeensa ja käyttäytyä luontaisesti sekä maatilalla että kuljetuksen aikana. Eläimet olisi säästettävä kaikelta vältettävissä olevalta kivulta, tuskalta ja kärsimykseltä myös lopetuksen yhteydessä.

Toimi 21: Eläinten hyvinvointia käsittelevän foorumin yhteydessä komissio

- jatkaa työtä jäsenvaltioiden ja kansalaisyhteiskunnan kanssa ja pyrkii löytämään konkreettisia ja toimivia keinoja parantaa eläinten hyvinvointia entisestään luonnonmukaisessa tuotannossa.

3.5. Resurssitehokkuuden parantaminen

Kiertotalouspolitiikoissa resurssitehokkuus asetetaan päätöksenteon keskiöön, millä varmistetaan lisäarvo ja mahdollistetaan resurssien pidempiaikainen käyttö ja uudelleenkäyttö ja siten vältetään jätteen tuottaminen, minimoidaan resurssien (esim. veden, fossiilisten polttoaineiden ja energian) tarve, parannetaan tehokkuutta ja vähennetään kustannuksia.

Viimeisten 50 vuoden aikana muovin taloudellinen merkitys on kasvanut tasaisesti, ja muovia käytetään yhä useammissa tuotteissa ja tuotantoketjuissa. Muovin tuotannosta ja muovijätteen polttamisesta aiheutuu kuitenkin merkittäviä kasvihuonekaasupäästöjä³³.

Luonnonmukaisessa viljelyssä käytetään edelleen paljon muovia: katemuoveissa, kasvihuoneissa ja kasvutunneleissa, paalimuoveissa, eläinten rehun säilytysverkoissa, simpukkaköysissä ja pakkauksissa. Perinteisten muovien uudelleenkäytön, keräämisen ja kierrätyksen parantamisen lisäksi viljelijöiden olisi saatava selkeää tietoa siitä, milloin biopohjaiset ja biohajoavat muovit voidaan ottaa käyttöön kiertotaloudessa.

Toimi 22: Komissio aikoo

- hyväksyä biopohjaisia, kompostoitavia ja biohajoavia muoveja koskevan kehyksen³⁴, johon sisältyvillä periaatteilla ja kriteereillä määritellään luonnossa helposti biohajoavien, kestävien biopohjaisten materiaalien käytön hyödyllisyys ympäristön kannalta. Kehyksellä katetaan kaikki muovit, myös kaikentyyppisessä maataloudessa käytettävät muovit, ja siksi se on erittäin tärkeä myös luonnonmukaisen maatalouden kestävän kehityksen kannalta.

Jotkin maatalouskäytännöt ovat keskeisiä esteitä sille, että EU:n makean veden alueilla ja merialueilla saavutettaisiin vesipuitedirektiivin ja meristrategiadirektiivin mukainen hyvä vesien tila. Pääasiassa tämä johtuu ravinteiden (typpi ja fosfori) ja torjunta-aineiden aiheuttamasta hajakuormituksesta. Noin 38 prosenttiin EU:n pintavesimuodostumista kohdistuu hajakuormituksesta (jonka merkittävin lähde on maataloustuotanto (25 %)), kasteluveden otosta ja hydromorfologisista muutoksista (esim. ojituksen) aiheutuvaa painetta³⁵. Ilmastonmuutos lisää kastelutarvetta EU:ssa ja vähentää veden saatavuutta.

Toimi 23: Komissio aikoo

- edistää tehokkaampaa ja kestävämpää veden käyttöä, laajempaa uusiutuvan energian ja puhtaiden liikennejärjestelmien käyttöä ja ravinnepäästöjen vähentämistä kaiken tyyppisessä viljelyssä, erityisesti luonnonmukaisessa viljelyssä, jäsenvaltioiden ja niiden YMP:n strategiasuunnitelmien tuella sekä vesiviljelyn uusien strategisten suuntaviivojen ja Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston tuella.

PÄÄTELMÄT

Luonnonmukaiselle tuotannolle on tarjottava työkalut sellaisten olosuhteiden luomiseksi, joissa EU:n maatalous- ja vesiviljelyalalla voidaan siirtyä kohti EU:n kuluttajien arvostamia korkeita laatuvaatimuksia. Vain siten voidaan saavuttaa Pelloilta pöytään -

³³ COM(2018) 28 final – Tiedonanto ”EU:n strategia muoveista kiertotaloudessa”.

³⁴ Kuten muoveja kiertotaloudessa koskevassa EU:n strategiassa (COM(2018) 28 final) ja kiertotaloutta koskevassa toimintasuunnitelmassa (COM(2020) 98 final) ilmoitettiin.

³⁵ SWD(2019) 439 final – Komission yksiköiden valmisteluasiakirja ”Fitness check of the water framework directive”.

strategiassa ja biodiversiteettistrategiassa esitetty kunnianhimoinen tavoite kasvattaa luonnonmukaiseen viljelyyn käytettävän maatalousmaan osuus EU:ssa 25 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä ja lisätä merkittävästi luonnonmukaista vesiviljelyä. Lisäksi luonnonmukaista viljelyä koskeva tavoite auttaa merkittävästi biodiversiteettistrategian ja Pelloilta pöytään -strategian muiden tavoitteiden, esimerkiksi torjunta-aineiden vähennystavoitteen ja ravinneylijäämän vähennystavoitteen, saavuttamisessa, ja voi auttaa ohjaamaan EU:ta kohti saasteettomuustavoitetta ja myrkyttöä ympäristöä.

EU:lla on johtava rooli maatalouskäytäntöjen muutoksen edistämisessä. Luonnonmukaisen tuotannon lisääminen on keskeinen tekijä siirtymisessä kestävämpään maatalouteen ja vesiviljelyyn. Tämä tarjoaa viljelijöille kohtuullisen tulotason ja auttaa parantamaan Euroopan maaseutu- ja rannikkoalueiden elinvoimaisuutta.

Seuratakseen edistymistä komissio järjestää vuosittain julkisen seurantakokouksen Euroopan parlamentin, jäsenvaltioiden, unionin neuvoo-antavien elinten ja asiaan liittyvien sidosryhmien edustajien kanssa. Lisäksi komissio julkaisee kahden vuoden välein tilannekatsauksen – ja tulostaulun – ja esittää nämä tätä varten järjestettävässä tapahtumassa, sekä vuonna 2024 toimintasuunnitelman väliarvioinnin, joka esitetään korkean tason konferenssissa. Luonnonmukaista tuotantoa koskevan tietoisuuden lisäämiseksi komissio järjestää myös vuosittain EU:n laajuisen ”Luomupäivän”.